

Froland kommune

Plan for psykososialt
kriseteam

2023-2027

Innhold

1. Innledning	4
2. Begrepsbruk	4
2.1 Psykososial bistand/oppfølging	4
2.2 Krise	4
2.3 Ulykke	4
2.4 Katastrofer	4
3. Grunnlag og formål	4
3.1 Formål	5
3.2 Samordning med kommunens beredskapsplanverk	5
4. Administrative tilknytning og organisering	5
4.1 Økonomi	5
4.2 Nytt medlem i teamet	5
4.3 Sammensetning av teamet	6
5. Hendelser som utløser det psykososiale kriseteamet	6
5.1 Vurdering av ulykker, kriser og katastrofer	7
6. Samarbeid med andre instanser og kommuner	7
7. Taushetsplikt	7
8. Dokumentasjon	8
9. Kontakt med media	8
10. Debrifing/evaluering	8
11. Praktiske øvelser	8
12. Frivillige	8

1. Innledning

Som en del av kommunens beredskap er det behov for å organisere psykososial omsorg og kriseberedskap for å kunne gi omsorg og støtte i den første tiden ved kriser, ulykker og katastrofer.

Psykososialt kriseteam skal ha fokus på informasjon, praktisk hjelp og støtte. Ved kriser, ulykker og katastrofer av ekstraordinær karakter hvor psykososiale påkjenninger er store, bør reaksjonen bearbeides med hjelp av personell med kompetanse.

Oppdatert kunnskap om psykososial oppfølging og organisering, tydelig ledelse og avklart forankring, vil sammen med klare innøvde rutiner bidra til å skape forutsigbarhet, redusere muligheten for feil og legge til rette for gode rammer for krisehåndteringsarbeidet i kommunen.

Planen må sees i sammenheng med kommunens beredskapsplan. Planen revurderes hver fjerde år, hvis ikke det er nødvendig før.

2. Begrepsbruk

2.1 Psykososial bistand/oppfølging

Målrrettede tiltak som kommunen setter inn etter potensielle hendelser for å bistå enkeltpersoner eller grupper å håndtere akutte, psykologiske stressreaksjoner, med hensikt å forebygge fremtidige helseproblemer.

2.2 Krise

I veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer defineres krise/krisesituasjoner som:

«En dramatisk og potensiell traumatiserende hendelse som kan true eller svekke viktige funksjoner og verdier hos enkeltpersoner, familier eller lokalsamfunn, samt svekke deres mulighet til å utføre viktige og sentrale oppgaver på individ- og familienivå, så vel som i et samfunnsperspektiv» (Veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer, 2011).

2.3 Ulykke

I veilederne for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer defineres ulykker som:

«Ulykker forstås som uventende og potensielle traumatiserende hendelser som kan ramme menneskers liv og helse» (Veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer, 2011).

2.4 Katastrofer

I veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer defineres katastrofer som:

«Katastrofe er en uventet og potensiell traumatiserende hendelse der antall rammede personer med behandlingsbehov langt overskrider de tilgjengelige ressursene som finnes i nærområdet av katastrofen» (Veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer, 2011).

3. Grunnlag og formål

Kommunen skal sørge for et helhetlig og samordnet hjelpetilbud til personer i sin kommune. En del av dette ansvaret er å yte et koordinert tilbud av kommunale tjenester og tiltak ved krise, ulykke og katastrofer.

Kommunen har et overordnet ansvar for ivaretagelse av kommunens befolkning med hensyn til psykososial oppfølging i forbindelse med kriser, ulykker og katastrofer. Kommunenes psykososiale kriseteam skal kunne yte tilfredsstillende psykososial omsorg og støtte ved kriser, ulykker og katastrofer. Kommunale psykososiale kriseteam bør medvirke til at enkeltpersoner, familier eller lokalsamfunnet får tilbud om forsvarlig psykososial oppfølging og støtte fra det ordinære tjenesteapparatet dersom kritiske hendelser inntreffer. Det psykososiale tilbudet bør tilpasses med allerede eksisterende kommunale tilbud og tjenester. Det psykososiale kriseteamet bør etablere kontakt og samarbeid med det psykiske helsevernet i spesialisthelsetjenesten og andre aktører

3.1 Formål

Psykososialt kriseteam har som målsetting å begrense omfanget og skadevirkningene av kriser, katastrofer og ulykker ved å:

- Yte emosjonell førstehjelp
- Sørge for rett oppfølging på rett nivå og på rett tid
- Stimulere nettverk til den/de som er rammet

3.2 Samordning med kommunens beredskapsplanverk

Plan for psykososiale tiltak ved kriser, katastrofer og ulykker ivaretar krav i lovverk og nasjonale anbefalinger som ikke allerede er ivare tatt i beredskapsplanen i kommunen. Planen må sees i en sammenheng med beredskapsplanen og annet planverk for øvrig. Med henhold til ROS-analyser henvises det til kommunens kvalitetssystem.

4. Administrative tilknytning og organisering

Psykososialt kriseteam er organisert i virksomheten Helse og velferd, Psykisk helse og rus. Leder av psykososialt kriseteam har ansvar for å koordinere, planlegge og lede det psykososiale kriseteamet, og står øverst på innkallingslisten.

4.1 Økonomi

Avdelingsleder Helse har fag, personal og økonomiansvar.

Avlønning skjer etter hovedtariffavtalens bestemmelser i forhold til overtidsgodtgjøring. I ordinær arbeidstid er det den enkelte virksomhet medlemmet er ansatt i som dekker utgiftene, etter arbeidstid belastes det budsjettet til psykososialt kriseteam. Ved oppdrag i ferier eller dager som er satt opp som avspasering, får medlemmene dagene til gode.

Psykososialt kriseteam har ingen vaktordning.

4.2 Nytt medlem i teamet

Leder av psykososialt kriseteam skal ha beskjed når ett medlem av teamet ikke lenger ønsker å være en del av teamet. Leder for teamet starter arbeidet med å finne aktuelle kandidater. Det blir vurdert felles i teamet hvem som bør få tilbud om plass i teamet.

4.3 Sammensetning av teamet

Kriseteamet må være sammensatt av ulike fagfolk slik at man tilfredsstiller kravene til rask og faglig forsvarlig oppfølging. Det bør ha faste medlemmer som innkalles etter behov. Man bør sikre mangfoldets kompetanse i kriseteamet for å sørge for likeverdig ivaretagelse av alle innbyggere, uavhengig av etnisitet og kultur.

Medlemmer av psykososialt kriseteam per 01.01.23:

Navn	Stilling
Hilde Oveland Lauvrak (leder)	Psykisk helsearbeider, sykepleier
Lillian Tobiassen Ravnåsen	Helsesykepleier
Connie Grut	Fengselsbibliotekar
Øystein Vaaje	Prest
Knut Rune Veråsdal	Hovedverneombud, lærer

5. Hendelser som utløser det psykososiale kriseteamet

Ved katastrofer eller kriser der kommunens kriseledelse er etablert, har kriseledelsen/EPS (evakuert og pårørendesenter) ansvar for å utkalle psykososialt kriseteam. Teamet vil bistå EPS for oppfølging og leder for EPS har overordnet ansvar.

Kriseledelse/EPS i kommunen kan utløse psykososialt kriseteam. Ved andre hendelser som ikke involverer kriseledelsen/EPS i kommunen kan politi, legevakt og fastlege utkalle psykososialt kriseteam. Leder av teamet vurderer behovet for omfang av tiltak.

I helger og helligdager kontaktes hjemmesykepleiers vakttelefon. Hjemmesykepleieren tar deretter kontakt med leder av teamet. På dagtid og kveldstid kontaktes leder direkte. Hvis det ikke oppnås kontakt med leder skal en ringe andre på listen.

Det er alltid minimum to medlemmer som reiser ut. Leder eller stedfortreder for leder avgjør hvor mange fra teamet som skal aktiveres.

5.1 Vurdering av ulykker, kriser og katastrofer

Saker til kriseteam	Saker til vurdering	IKKE saker til kriseteam
Naturkatastrofer som flom og ras Store branner Store ulykker som transportulykker Alvorlige hendelser som trusler og gissel situasjoner	Alvorlige og uventede hendelser, især de som rammer eller involverer barn og unge Selvpåført død eller død som kunne vært unngått, især blant barn og unge Personer som har vært eksponert for traumatiserende sanseintrykk eller opplevd og være truet på livet (drap, ulykker og gisseldrama, og lignende) Pårørende til savnede Oppfølging av foreldre ved omsorgsovertagelse (Barnevernstjenesten)	Suicidvurdering Alvorlige sykdommer/diagnoser Aktuell psykiatrisk sykdom Berusede personer Rusmisbruk Pårørende av psykisk syke eller rusmisbrukere dersom familiære belastninger i forbindelse med psykisk sykdom og/eller rus er årsaken til oppfølgingsbehovet.

6.

Samarbeid med andre instanser og kommuner

Psykososialt team har oppfølging i akuttfasen av hendelsen/krisen. En skal sørge for at den/de berørte evt. får videre oppfølging fra 1. og 2. linjetjenesten hvis det er behov. Teamet har rutiner for å informere fastlege til de som er berørt.

Ved behov for tolk, skal tolketjeneste benyttes.

Det kan i noen tilfeller være naturlig oppfølging av personer som er bosatt i annen kommune. Leder skal da informere psykososiale team i aktuell kommune og gi beskjed om oppfølgingen eller overføringen av oppfølging til annet psykososialt kriseteam.

7. Taushetsplikt

Medlemmer i psykososialt kriseteam har taushetsplikt. Personer som yter helsehjelp har både tjenestebasert taushetsplikt og en profesjonsbasert taushetsplikt. Taushetsplikten reguleres i Helse- og omsorgstjenesteloven og Helsepersonelloven.

Helse- og omsorgspersonell har opplysningsplikt til barnevernstjenesten ved mistanke om mishandling eller andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når barn viser vedvarende og alvorlige atferdsvansker.

8. Dokumentasjon

I situasjoner hvor psykososialt kriseteam blir aktivert, føres det logg for hendelsen. Det skal dokumenteres hvordan den aktuelle hendelsen ble fulgt opp. I tillegg skal det lages en plan for videre oppfølging. Det skal ikke skrives personlige helseopplysninger i loggen. Loggen arkiveres i 360, som er Froland kommunes arkiveringsystem av den som har det overordnede ansvaret for teamet.

Alle berørte skal opplyses og samtykke til at det sendes melding til aktuell fastlege. Dette for å sikre at informasjon om hendelsen når personens fastlege. Fastlegen er også en viktig del av oppfølgingen av de berørte.

9. Kontakt med media

Psykososialt kriseteam er en del av Froland kommune sin kriseberedskap, og forholder seg derfor også til kommunens øvrige planverk og kommunikasjonsstrategier i krisehåndtering. Det betyr i hovedsak at ordfører og kommunedirektør, eventuelt dem de delegerer dette til, håndterer media

10. Debrifing/evaluering

Leder av teamet skal sørge for at kriseteamet og eventuelle ressurspersoner får nødvendig debrifing umiddelbart etter aktiv innsats. Debrifing bør skje innen tre dager.

Det skal legges til rette for at teamets medlemmer kan opptre parvis. Videre skal det tas hensyn til at krise- og katastrofearbeid er krevende, og kan medføre slitasje og reaksjoner hos hjelperen. Medlemmene som har vært ute i krevende situasjoner skal gis tilstrekkelige muligheter for avlastning og støtte.

11. Praktiske øvelser

Leder for teamet har ansvar for opplæring av medlemmer i teamet. Videre har det enkelte medlem i teamet ansvar for å holde seg a jour faglig innenfor området.

Teamet bør delta på kommunens beredskapsøvelser. Det bør prioriteres at teamet felles reiser på fagseminar jevnlig. Teamet samles 4 ganger per år.

12. Frivillige

Naturlig nettverk, naboer samt lag og foreninger innen frivillig sektor kan representere en stor ressurs. I oppfølging av de berørte skal man alltid kartlegge nettverk, og i den grad det er mulig skal man samarbeide med berørte om å aktivere lokalt nettverk og frivillige aktører.

Frivillige som yter hjelp og blir eksponert for følelsesmessige belastninger skal gis tilbud om avlastningssamtale og støtte i den grad det er behov for dette.

Kilder: Helsedirektoratet «*Veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer*».